

Tornion kaupungin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

KH 08.06.2022 § 225
2021/03.00/2022

Valmistelija

Työllisyyspäällikkö Samuel Juntunen, 040 029 5121

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki työvoimapalveluiden järjestämisestä, jossa säädettäisiin kunnan järjestämistä työvoimapalveluista ja niihin liittyvistä tehtävistä. Nykyinen laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta kumottaisiin. Osana TE-palvelut 2024-uudistusta uudistetaan myös laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta (TYP).

Vastuu työnhakijoille sekä yrityksille ja muille työnantajille tarjottavista työvoimapalveluista siirrettäisiin pääosin kunnille vuoden 2024 lopussa. Järjestämisvastuun mukaisten palveluiden tuottaminen edellyttäisi lakiluonnoksen mukaan 20 000 työllisen pohjaa ja yhtenäistä työssäkäyntialuetta. Useimmille kunnille tämä edellyttää uuden yhteistoiminta-alueen muodostamista. Työvoimapalveluiden järjestäminen ja muut työvoimapalveluihin liittyvät lakisääteiset tehtävät muodostaisivat kunnille uuden valtionosuustehtävän. Työttömyysetuuksien rahoitusvastuita uudistettaisiin siten, että kunnan rahoitusvastuu laajenisi työmarkkinatuen lisäksi koskemaan peruspäivärahaa ja ansiopäivärahaa. Lisäksi rahoitusvastuu alkaisi nykyistä työmarkkinatuen rahoitusvastuuta aikaisemmin ja kasvaisi portaittain työttömyyden pitkittyessä. Kunnan rahoitusvastuu ei myöskään katkeaisi työttömyysturvalaissa tarkoitettuun työllistymistä edistävään palveluun osallistumisen ajalta kuten nykyisin. Työvoimapalveluiden järjestämisvastuun siirtyessä kunnille, kunnilla olisi nykyistä paremmat mahdollisuudet vaikuttaa työttömyysetuuksista syntyvään rahoitusvastuuseen järjestämällä työttömille palveluja, jotka johtavat tehokkaasti työllistymiseen avoimille työmarkkinoille.

Valtiolla olisi kokonaisvastuu työllisyydestä ja työvoimapalvelujärjestelmän valtakunnallisesta toimivuudesta. Valtio vastaisi kuntien työllisyydenhoidon tehokkuuden seurannasta ja arvioinnista sekä laillisuusvalvonnasta. Valtio tarjoaisi työvoimapalveluihin liittyvät valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut sekä ylläpitäisi valtakunnallisia tietovarantoja. Valtion paikallisviranomaisina toimivat työ- ja elinkeinotoimistot lakkautettaisiin ja niiden nykyisin hoitamat tehtävät, joita ei ehdoteta siirrettäväksi kunnille, sijoitettaisiin valtionhallinnon sisällä uudelleen pääosin KEHA-keskuksen tehtäviksi. Uudistuksella ei tavoitella henkilöstövähennyksiä.

Tornion kaupunki pitää perusajatusta työvoima- ja yrityspalveluiden siirtämisestä kuntien vastuulle erittäin hyvänä ja tarpeellisena uudistuksena. Myös työmarkkinatuen rahoitusvastuun uudistamista

pidämme kannatettavana esitetyllä tavalla ja ajattelemme sen toimivan kannustimena entistä tehokkaammalle työllistämiselle. Emme kuitenkaan kannata uudistuksen kohtaa, jossa työllistämistä edistäviin palveluihin ohjaaminen ei katkaise kunnan rahoitusvastuuta. Myös työttömyysturvaetuuksien kompensaaion määräytyminen kunnille poikkileikkaustilanteen mukaisesti ilman uudelleentarkastelun mahdollisuutta vaatii muutoksia. Työttömyysturvaetuuksien kompensaaiota tulisi tarkastella määräajoin, sillä esitetty malli on voimakkaasti suhdanneriippuvainen.

Tornion kaupunki esittää lausunnossaan, että vastuu työllisyydenhoidosta pitäisi olla jokaisen yksittäisen kunnan vastuulla, jolloin toimintaperiaate olisi rahoitusperiaatteen kanssa yhtenevä. Lisäksi Tornion kaupunki näkee tarpeellisena, että rahoituksen määräytymisperusteita tarkastellaan uudelleen, sillä julkklausuttu periaate kustannusneutraalista uudistuksesta ei toteudu kuntatasolla edes likipitäen.

Esittelijä Kaupunginjohtaja Kujala Jukka

Päätösehdotus Kaupunginhallitus hyväksyy lausunnon.

Päätös Työllisyyspäällikkö Samuel Juntunen esitteli asian, jonka jälkeen kaupunginjohtaja teki muutetyn päätösesityksen: kohtaan 4.1.3 lisätään seuraava kappale:

“Hyvinvointialueiden rooli, vastuu ja kannusteet suhteessa kuntiin on selkeytettävä: myös hyvinvointialueilla tulee olla vastuuta pitkään työttöminä olleiden kustannuksista, kuten osa työttömyysturvan perusosasta pitkäaikaistyöttömiä koskien. Hyvinvointialueilta puuttuvat taloudelliset ja lainsäädännölliset kannustimet edistää sosiaali- ja terveyspalveluja saavan työttömän parempaa pääsyä työmarkkinoille”.

Kohtaan ”muut huomionne esityksestä” lisätään kappale:

”Tornio rajakaupunkina sekä koko Meri-Lappi yhteistä työssäkäyntialueena rajautuu Ruotsin valtakunnan rajaan. Naapurikaupungit rajalla ovat osa yhteistä työssäkäyntialuetta. Lainsäädännön uudistuksen yhteydessä tulee varmistaa, että yhteistyö työssäkäyntialueella ei kohtaa rajaesteitä, eikä rajayhteistyö naapurivaltion kanssa muodostu esteeksi. Alueella toimii useita yrityksiä, joiden työmarkkina- ja toimipisteverkosto ulottuu kahden valtion alueelle ja yhtenäiseen työssäkäyntialueeseen kuuluu myös Norbottenin kunnista mm. Haaparanta, Övertorneå ja Kalix. Rajaesteinä on tunnistettu mm. verotuskäytännöt, sosiaalietuudet ja tutkintojen sekä ammattipätevyysien tunnistettavuus sekä julkiseen työvoima- ja yrityspalvelulakiin perustuvien tukitoimien tai palveluiden hyödyntäminen. Uuden lain valmistelussa myös nämä asiat tulisi ottaa huomioon”.

Hyväksyttiin.
